

## Čís. 1041.

Neplatna jest úmluva, již dodavatel vymínil si zvláště placení daně z obratu, leč by šlo o dodávku, ujednanou před 1. lednem 1920 neb o dodávku věcí, pro něž jsou stanoveny zákonné sazby.

Šu 1432 obč. zák. poslední případ lze použítí jen v tom případě, kdy někdo plní, nejša nijak v pochybnosti o tom, že plnění není povinen.

(Rozh. ze dne 3. května 1921, Rv I 154/21.)

Žalovaný koupil dne 4. února 1920 od žalobce stroje za 42.274 K 56 h; peníz 41.460 K splatil po částkách, zbytek 814 K 56 h byl vybrán dobírkou. Dne 17. dubna 1920 koupil žalovaný od žalobce opětně stroje za 52.446 K 85 h, za něž splatil 51.503 K 07 h, takže zbývalo doplatiti 937 K 78 h. Před uzavřením smluv umluvily strany, že daň z obratu nahradí kupitel. V obou účtech byla daň z obratu zvláště uvedena úhrnným penízem 937 K 78 h (418 K 56 h a 519 K 22 h). Proti žalobě o zaplacení nedoplatku namítal žalovaný, že 519 K 22 h, vypadajících na daň z obratu za druhou dodávku, nezaplatil proto, že byly žalobcem neprávem zvláště zaúčtovány jako daň z obratu; peníz pak 418 K 56 h vybral si prý žalobce dobírkou neprávem a to z téhož důvodu, pročez jej proti žalované pohledávce namítá. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Jde tu pouze o řešení otázky, zda úmluva o přesunu daně z obratu jest přípustnou a právně účinnou, či zda kupitel může, třebas tu taková úmluva byla, odpirati zaplacení daně z obratu po případě zaplacenou daň zpět požadovati. Soud má za to, že z § 12 zákona ze dne 11. prosince 1919, čís. 658 sb. z. a n. vychází, že zákonodárce nechtěl takovou úmluvu připustiti. Neboť, kdyby byl zákon chtěl vyloučiti změnu v osobě povinného pouze vůči bernímu úřadu, muselo by znění zákona zákaz obmezovati na tento poměr, čemuž však tak není. Odvolání se jedné strany vůči druhé na úmluvu takovou jest nepřipustné, pročez bylo srážkovou, pokud se týče namítanou položku uznati oprávněnou a žalobu zamítnouti. Odvolací soud žalobě vyhověl. Důvody: § 12 zákona ze dne 11. prosince 1919, čís. 658 sb. z. a n. zní: »Podnikatel jako platitel daně není oprávněn zvláště súčtovati daň osobě mající nárok na dodávku nebo výkon dani podléhající. Odběrate! dodávky není oprávněn daň, připadající na další zeizení, sraziti s úplaty, účtované jeho dodavatelem. Na ujednání, tomuto ustanovení odporující, nemůže se platitel daně, pokud se týče v posledním případě odběratel odvolávati. Při dodávkách a pracovních výkonech smluvených před 1. lednem 1920, avšak prováděných po 1. lednu 1920, jest platitel daně oprávněn daň zvláště súčtovati a smluvenou cenu o daň zvýšiti«. Jen v tomto případě zabývá se zákon přesunem; jmenovitě nezapovídá nikde přesun všeobecně. Shora uvedené znění zákona vykládá odvolací soud takto: Všeobecně není zakázáno, přesunouti daň na odběratele neb objednatele; jest tudíž přesun přípustným, leč nesmí se státi způsobem, uvedeným v § 12. Váhu dlužno klásti na slůvko »zvláště«. Nebylo-li tudíž mezi dodavatelem a odběratelem ničeho umluveno o tom, kdo má daň hraditi, nesmí se zvláště započítati. Ani odběratel není oprávněn při dalším prodeji koupeného zboží peníz, vypadající na daň z obratu, dpočítati od úplaty, jak mu byla jeho dodatelem vypočítána. Úmluva

proti tomu směřující jest neplatnou. Z vysvětlivek k zákonu vyplývá, že daň z obratu jest vypočítati z celé úplaty, již byl prodatel obdržel. Tohoto úmyslu zákona nebylo by dosaženo, kdyby zmíněné úmluvy byly přípustny, poněvadž by pak daň z obratu postihla pouze část úplaty. Pouze z tohoto důvodu byl přesun daně obmezen. To vyplývá jmenovitě z druhé věty § 12, jak shora uvedena. Kdyby zákon chtěl přesun vůbec vyloučiti, byl by jej zkrátka prohlásil nepřipustným. Zákon chtěl však pouze učinnu neškodnými jistě machinace. Dalším dokladem pro přípustnost přesunu daně jest též výnos min. financí ze dne 6. července 1920, čís. 37.484 20, dle něhož lze i při dodávkách zboží, pro něž stanoveny jsou směrné ceny, přiraziti daň z obratu ke kupní ceně, aniž by dodatel dostal se v rozpor se zákonem. Je-li tu přípustným přesun daně dokonce pro zboží o směrných cenách, tím spíše dlužno míti za to, že jest přípustným i pro ostatní zboží. Nemůže si tudíž žalovaný daň srážeti, pokud se týče ji zpět požadovati.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

### Důvody:

Práve vytyká žalovaný odvolacímu soudu s hlediska dovolacího důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s., že mylně vyložil ustanovení § 12 zákona o všeobecné dani z převodu statku a z pracovních výkonů ze dne 11. prosince 1919, čís. 658 sb. z. a n. Pravdu má ovšem odvolací soud v tom, že zákon dopouští, by podnikatel daň přesunul, a že těžisko řečeného zákonného ustanovení spočívá v zákazu, daň zvlášť účtovat. Nelze však přisvědčiti právnímu názoru odvolacího soudu v tom, že byl by v zákoně míněn jen případ, kde mezi stranami nebylo úmluvy o tom, kdo má daň hraditi, a dodavatel ji chce odběrateli zvlášť započítati. Co bylo zákonodárcovým úmyslem, vysvítá zcela nepochybně ze zprávy finančního výboru (tisk 1908), kde se praví: »Vládní osnova dopouští, by podnikatel daň přesunul, avšak zapovídá, by ji zvlášť účtoval, nutí ho tedy, by daň započítal do ceny. Se stanoviska státu jest toto ustanovení zcela pochopitelné, poněvadž při této metodě neuvědomuje si konsument, že a jakou daň platí. Jest to metoda všech nepřímých daní. Naproti tomu je zájem obchodníka, by daň nejen přesunul, nýbrž též, by ji směl zvlášť účtovat a tím odsunul vůči konsumentovi zodpovědnost za zvýšení ceny na stát. Zájem státu v tomto případě dlužno považovati za vyšší, přes opačné návrhy obchodníků a živnostenských korrů (str. 21 Db)«. Hledí-li se takto na věc, přiči se zákonu veliké ujednání, dle něhož má představa ceny a daně zustati izolována, tudíž zejména ujednání, dle něhož úplata, již má se dostati podnikateli, jest rozčlankovaná na smlouvenou cenu a na obnos daně. Jedině přípustnou formou přesunutí daně jest její zakalkulování do úhrnkem vymíněné úplaty. Zcela ve shodě s tímto stanoviskem jest jednak ustanovení druhého odstavce § 12 citovaného zákona, jednak výnos ministerstva financí, k němuž poukázáno v důvodech rozsudku druhé stolice. Také v těchto případech mělo přesunutí daně býti umožněno. To nemohlo se však dle přirozené povahy věci státi formou, již zákon jedině považuje za přípustnou, to jest zakalkulováním do ceny, poněvadž šlo v případech § 12, odstavec druhý zákona o cenu, před působností zákona již smlouvenou, v případech výnosu ministerstva financí pak o ceny, vázané normami (taxami, maximálními cenami), tudíž i v tom, i v onom případě o ceny, zakalkulováním

daně nezměnitelné. Setrvati i pro tyto případy na zásadě prvního odstavce § 12 zákona, bylo by znamenalo, daň dodavatelům v těchto případech definitivně uložit, což však bylo by se přičilo zásadnímu hledisku zákona o přesumutelnosti daně. Byla proto vyjimečně pro tyto případy připuštěna možnost, daň zvlášť sčítovati. To stalo se dílem tak, že k doplňujícímu návrhu v 97. schůzi Národního shromáždění (těsnopisecká zpráva str. 2872) připojen k § 12 zákona nynější jeho odstavec druhý jednak tím, že byla finančním výborem navržena (zpráva finančního výboru, tisk 1908, str. 27 C »Závěr« I.) a Národním shromážděním přijata tato resoluce: »Vláda se vyzývá, by vzhledem k dani z převodu statků a z pracovních úkonů podle tohoto zákona, kterážto daň se nesmí zvlášť sčítovati, ač se dovoluje přesunouti ji, přiměřeně upravila zákonné normy cenové, poněvadž v případě zákonných cen nemají podnikatelé možnosti daň přesunouti« (k tomu viz odůvodnění na str. 22. téže zprávy). Dle toho, co bylo uvedeno, nemůže žalující strana odvolávací se na úmluvu o dani z obrátu, jak předchozími stolicemi byla zjištěna, a nesmí následkem toho daň, nezakalkulovavši ji do ceny, na žalovaném požadovati. To platí i o penízi 418 Kč 56 h, jenž jako daň na první dodávku byl zaplacen. Nelze souhlasiti s odpůrkyní dovolatelky v jejím právním stanovisku, že prý nárok žalovaného na vrácení onoho peníze dlužno posuzovati dle § 1432 a nikoli dle § 1431 obč. zák. Prv řečené ustanovení platí jen pro případ, kde někdo plní, nejde nijak v pochybnosti o tom, že plnění není povinen. Tu jde v jádru věci o zahalené darování a nemá proto kondikce místa. O takovýto případ zde však nejde. Jest nesporno, že žalovaný na fakturovanou cenu 42.274 Kč 56 h první dodávky zaplatil nejprve 41.460 Kč, zbytek 814 Kč 56 h pak že byl u něho vyzdvihnut dobírkou. Za toho stavu věci nelze přejíti k dennímu pořádku přes tvrzení žalovaného, jenž vysvětluje zaplacení celého zbytku 814 Kč 56 h tím, že jednalo se mu prostě o to, by dostal zboží, na které již tak značný peníz byl zaplacen. Ostatně jest ze stanoviska předchozích stolic a obou sporných stran jasno, že výklad § 12 cit. zákona nebyl tak na snadě, by bylo lze o žalovaném tvrditi, že platil, ač mu dosah tohoto zákonného ustanovení byl již tehda zcela jasným.

### Čís. 1042.

**Úprava notářské pečeti. Svrchu musí býti text v jazyku státním a text v jazyku menšiny musí býti pod ním, nikoli vedle něho.**

(Rozh. ze dne 3. května 1921, R II 178/21.)

Notářská komora po dohodě se státním zastupitelstvím neschválila nárys nové pečeti notářovy, jenž obsahoval jméno notářovo pouze jednou a pod ním vlastnost a sídlo v jazyku státním a vedle toho v jazyku menšinovém. Vrchní zemský soud poukázal notářskou komoru, by nárys pečeti schválila, ježto odpovídá všem ustanovením nařízení vlády ze dne 22. prosince 1920, čís. 657 sb. z. a n.

Nejvyšší soud obnovil usnesení notářské komory.